

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO   BỘ VĂN HOÁ, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI

NGUYỄN THỊ HƯỜNG

KHAI THÁC TÀI LIỆU ĐỊA CHÍ TẠI THƯ VIỆN
TỈNH THANH HÓA

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN
Th.S. PHẠM THỊ PHƯƠNG LIÊN

HÀ NỘI – 2010

LỜI CẢM ƠN

Trước tiên, em xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành và sâu sắc nhất đến cô giáo – Th.S. Phạm Thị Phương Liên – người đã tận tình, chỉ bảo, giúp đỡ, động viên em trong quá trình hoàn thành khóa luận tốt nghiệp.

Em xin cảm ơn các thầy giáo, cô giáo trong khoa Thư viện – Thông tin, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, cùng sự giúp đỡ của Ban Giám đốc, cán bộ làm công tác địa chỉ, cán bộ phòng bổ sung, cán bộ phòng biên mục tại Thư viện tỉnh Thanh Hóa đã tạo mọi điều kiện thuận lợi, hướng dẫn, giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập và làm khóa luận.

Do kiến thức cũng như thời gian thực hiện đề tài còn hạn chế nên bài khóa luận vẫn còn nhiều thiếu sót. Em rất mong nhận được những góp ý quý báu của thầy cô giáo và các bạn để bài khóa luận được hoàn thiện hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, tháng 5 năm 2010

Sinh viên thực hiện

Nguyễn Thị Hương

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	5
2. Mục đích nghiên cứu đề tài:	6
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	7
4. Phương pháp nghiên cứu	7
5. Bố cục đề tài	7
CHƯƠNG 1: <u>V</u>ỐN TÀI LIỆU ĐỊA CHÍ CỦA THƯ VIỆN TỈNH THANH HÓA	8
1.1 Khái quát về công tác địa chí của thư viện tỉnh Thanh Hóa	8
1.1.1 Khái niệm công tác địa chí, vốn tài liệu địa chí và khai thác tài liệu địa chí. .	8
1.1.2 Công tác địa chí của thư viện tỉnh Thanh Hóa	11
1.2 Vốn tài liệu địa chí của thư viện tỉnh Thanh Hóa.....	18
1.2.1 Vai trò của tài liệu địa chí.....	18
1.2.2 Các loại tài liệu địa chí	20
CHƯƠNG 2: <u>T</u>HỰC TRẠNG KHAI THÁC TÀI LIỆU ĐỊA CHÍ T<u>A</u>I THƯ VIỆN TỈNH THANH HÓA.....	29
2.1 Nhu cầu sử dụng tài liệu địa chí.....	29
2.1.1 Đối tượng sử dụng.....	29
2.1.2 Nhu cầu sử dụng	32
2.2 Các phương tiện khai thác tài liệu địa chí	34
2.2.1 Bộ máy tra cứu địa chí.....	34
2.2.2 Thư mục địa chí	41
2.3 Các phương thức phục vụ tài liệu địa chí.....	44
2.3.1 Đọc tại chỗ.....	44
2.3.2 Sao chụp tài liệu địa chí.....	45

2.3.3 Dịch tài liệu địa chí.....	46
2.3.4 Phục vụ tra cứu thông tin thư mục tài liệu địa chí.....	46
2.3.5 Hoạt động thông tin tuyên truyền tài liệu địa chí.....	48
CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ KHAI THÁC TÀI LIỆU ĐỊA CHÍ TẠI THƯ VIỆN TỈNH THANH HÓA.....	53
3.1 Xây dựng, phát triển nguồn thông tin địa chí phong phú, đa dạng ...	53
3.2 Hoàn thiện bộ máy tra cứu tài liệu địa chí	54
3.3 Tăng cường đội ngũ cán bộ địa chí.....	55
3.4 Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giới thiệu tài liệu địa chí.....	56
3.5 Đa dạng hóa các hình thức phục vụ tài liệu địa chí	58
KẾT LUẬN	64
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	65
PHỤ LỤC	

LỜI NÓI ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong quá trình hình thành và phát triển của một quốc gia, mỗi vùng miền, địa phương đều đóng vai trò quan trọng trong các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, an ninh quốc phòng. Nhưng mỗi vùng, miền, địa phương đều có những đặc trưng, bản sắc riêng; và những đặc trưng, bản sắc này có ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển của địa phương nói riêng và có ảnh hưởng không nhỏ tới sự phát triển của cả quốc gia nói chung. Chính vì thế, việc nghiên cứu về các đặc trưng của các vùng, miền, địa phương luôn là vấn đề được sự quan tâm chú trọng của các quốc gia. Ở Việt Nam ta, cùng với tiến trình phát triển của lịch sử của đất nước, việc nghiên cứu, tìm hiểu về những đặc trưng riêng của mỗi vùng, miền, địa phương nhằm thúc đẩy kinh tế; giữ gìn và phát huy truyền thống, bản sắc văn hóa dân tộc, giáo dục tình yêu quê hương đất nước cũng được Đảng, Nhà nước ta đặc biệt coi trọng. Nghiên cứu về đặc trưng riêng của các địa phương được thể hiện thông qua nhiều phương diện như biên soạn lịch sử, khảo cổ, dân tộc học, xã hội học, ... mà một trong những phương diện đó là văn hóa, cụ thể hơn là địa chí văn hóa. Đối với hệ thống thư viện tỉnh, thành phố, công tác địa chí trong thư viện là một trong những nhiệm vụ chủ yếu, là hoạt động mang tính đặc thù. Trong công tác địa chí của thư viện, ngoài các vấn đề như bảo quản, thu thập, xử lý tài liệu địa chí cần phải kể đến vấn đề khai thác các tài liệu địa chí.

Thanh Hóa – “mảnh đất địa linh nhân kiệt” gắn liền với tên tuổi của nhiều vị anh hùng như: Bà Triệu, Lê Lợi,..., nhiều địa danh nổi tiếng như: núi Rồng sông Mã, cầu Hàm Rồng, đất Lam Kinh,... Ngày nay, trước sự đổi thay to lớn của đất nước, vùng đất núi Rồng, sông Mã đang đứng trước những thời cơ và thách thức của xu thế hội nhập, có thể làm mất đi phần nào bản sắc

riêng của một vùng đất giàu truyền thống cách mạng này. Trước thực trạng đó, có thể nhận thấy, hơn lúc nào hết, công tác địa chí lại càng được coi trọng: công tác địa chí đang góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế, củng cố các tiềm lực quốc phòng an ninh, giữ gìn và phát huy những truyền thống tốt đẹp của tỉnh. Riêng đối với Thư viện tỉnh Thanh Hóa, công tác địa chí đã và đang là công tác trọng tâm của thư viện.

Từ trước tới nay, cũng đã có những đề tài nghiên cứu về công tác địa chí hay cụ thể hơn là vốn tài liệu địa chí của thư viện tỉnh Thanh Hóa, tuy nhiên để tìm hiểu sâu về khai thác tài liệu địa chí từ đó đưa ra các giải pháp để khai thác tài liệu địa chí một cách có hiệu quả thì hiện tại vẫn là vấn đề đang rất được quan tâm. Bởi công tác địa chí không chỉ chú trọng việc thu thập, bảo quản hay xây dựng, quản lý bộ sưu tập địa chí, mà cần phải nhận thấy vấn đề đặt ra hiện nay là làm thế nào để vốn tài liệu đặc trưng, quý báu đó không bị “bỏ quên” mà được khai thác triệt để nhất, hữu ích nhất (vấn đề khai thác tài liệu địa chí phục vụ độc giả). Đây cũng chính là lý do khiến em chọn đề tài ***“Khai thác tài liệu địa chí tại thư viện tỉnh Thanh Hóa”***, em hy vọng công trình này sẽ đóng góp được phần nào đó vào việc nâng cao hiệu quả khai thác tài liệu địa chí tại thư viện tỉnh Thanh Hóa nói riêng và hiệu quả của công tác địa chí của tỉnh Thanh Hóa nói chung.

2. Mục đích nghiên cứu đề tài:

Khóa luận tìm hiểu về thực trạng vốn tài liệu địa chí của thư viện tỉnh Thanh Hóa trên các bình diện: số lượng, nội dung, hình thức, các phương tiện khai thác tài liệu địa chí của thư viện và thực trạng sử dụng tài liệu địa chí của các nhóm người dùng tin tại thư viện tỉnh Thanh Hóa. Trên thực trạng đó khóa luận đưa ra những đánh giá về thành tựu và hạn chế trong việc khai thác và sử dụng tài liệu địa chí, đồng thời đề xuất một số kiến nghị nhằm đưa quá trình khai thác tài liệu địa chí tại thư viện đạt hiệu quả ngày càng cao hơn.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. 40 năm thư viện Khoa học tổng hợp tỉnh Thanh Hóa (1997), Sở Văn hóa Thông tin Thanh Hóa, Thanh Hóa.
2. Báo cáo Hội nghị công tác địa chí của thư viện tỉnh, thành phố trong thời kỳ mới ở Phú Yên (2001), Thư viện Quốc gia Việt Nam, Hà Nội.
3. Báo cáo nhận định về hoạt động địa chí của một thư viện tỉnh, thành phố (1976), Thư viện Quốc gia Việt Nam, Hà Nội.
4. Bùi Văn Vượng (2001), “Công tác địa chí thư viện tỉnh, thành phố trong thời kỳ mới”, *Tạp san thư viện*, (số 3), tr 19 – 25.
5. Đào Huy Phụng (1998), “Công tác địa chí ở thư viện tỉnh Thanh Hóa”, *Tạp san thư viện*, (số 2), tr. 18 – 20.
6. Đào Huy Phụng (2009). *Phát triển vốn sách phục vụ bạn đọc và tổ chức kho tài liệu địa chí ở thư viện tỉnh Thanh Hóa*, Thư viện tỉnh Thanh Hóa, Thanh Hóa.
7. *Địa chí Thanh Hóa* (2000), Nxb Thanh Hóa, Thanh Hóa.
8. Lê Gia Hội (1993), *Bảng phân loại tài liệu địa chí: Dùng cho thư viện công cộng*, Bộ Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
9. Lê Văn Viết (2000), *Cẩm nang nghề thư viện*, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
10. Lê Văn Viết (2002), “Một số vấn đề bổ sung tài liệu địa chí của thư viện tỉnh, thành phố”, *Tạp san thư viện*, (số 2), tr 13 – 19.
11. Nguyễn Thế Đức (1996), *Bảo tồn tài liệu trong công tác thư viện*, *Tạp san thư viện*, (số 1).
12. Nguyễn Văn Cần (2001), “Địa chí văn hóa trong phát triển văn hóa hiện nay”, *Tạp san Văn hóa nghệ thuật*, (số 8).